

Weir & son – tre generationer spöbyggare

Från sin USA-resa berättar **Milan Halenar** om ett besök hos ännu en berömd spöbyggare.

□ □ Att hitta 101 West Main Street i Los Gatos, 7 mil söder om San Francisco är rena konsten. Jag körde fram och tillbaka men kunde inte hitta numret. I verkligheten existerar det inte.

Till slut gick jag in i en antikaffär och frågade innehavaren. — Du har det bakom ryggen, svarade en äldre dam. Det är gården bakom dig. Där ligger verkstaden där de bygger fiskespön.

Jag såg någon sorts garage, men ingen namnskylt eller liknande. Jag skall i alla fall prova, tänkte jag.

Solen skiner överallt i Kalifornien, så det är inte så lätt att se någonting när man kommer in i husets källare. Men när ögonen började vänja sig vid mörkret, såg jag bambustockar här och där. Jag hade alltså kommit rätt. Längre fram såg jag ljus. Där satt en man och drack kaffe.

— Are you Mr Weir, frågade jag osäkert.

— Yes, can I help you? svarade han.

Jag presenterade mig och berättade att jag sett hans katalog hos en kompis i Stockholm och att jag gärna skulle se mig lite omkring i hans verkstad om han tillät. Han bjöd mig på kaffe och så satt vi där en stund och pratade om hans verksamhet.

Firma Weir & Son började tillverka bambuspön 1925. John L. Weir, som är 57 år gammal, började hjälpa sin far 1948. Han är en trevlig herre med vitalitet som räcker för 57 år till. Hans son John George har tagit upp hantverket och bygger tredje generationens Weirspön.

Som de flesta spöbyggare är hans yrke maskinist. Det skryter han gärna med, när han pekar på t ex en fräs som är hans egen konstruktion.

Hans egen konstruktion är också en anordning som lindar ihop bambusektionerna. Den skiljer sig från alla andra sådana apparater genom att den lindar samtidigt åt båda hållen.

Han intresserar sig också för antikviteter. Antika saker är inte enbart ett försörjningsobjekt för Mr Weir. Han samlar bl a gamla flugrullar och har antagligen den största kollektionen av handgjorda gamla flugrullar. Inte ens den store amerikanske samlaren Martin Keane har en liknande samling.

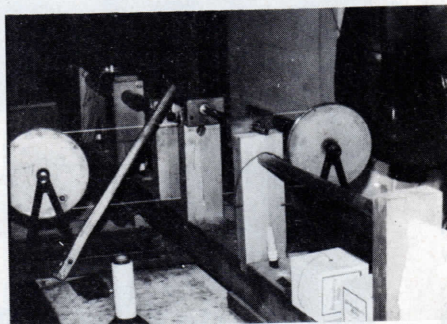

John Weir visar författaren en färdig spösektion.

Det dyraste spö som Weir tillverkar kostar en förmögenhet, men jag tycker ändå att det är värt sitt pris. Spöet kallar han för *The Citation Rod*. Det består av två eller tre delar med tre extra toppar. Alla spöringar och rullfäste är förgyllda. Bambun som används till detta spö är utvalt gammalt virke, och naturligtvis helt felfritt. Lackytan hos spöt har en otrolig finish. Spöt levereras i trälåda av mahogny. Priset är 1250 \$. Garantin gäller även förgyllningen på ringar och rullfäste. Skulle det slitas, så byter han ut det utan någon kostnad. Vid mycket hårt fiske håller dock förgyllningen minst 10 år.

Weir bygger flera andra standardmodeller som man kan utrusta med olika träslag i rullfästet. Han öppnade en låda och där fanns delar till hans rullfästen, som han tillverkar själv. Han har det vackra zebaträt, ebenholz, mahogny och många andra. Man kan få vilket träslag man vill.

The Citation Rod är ett helt skräddar-

Weirs egen konstruktion. En maskin som samtidigt lindar ihop bamburibborna från motsatta håll i samband med limningen.

sytt spö, övriga modeller är standardspön som finns mellan 6'6" (195 cm) till 9'6" (285 cm). Holkarna tillverkar han själv. När han monterar på en holk, så borrar han snett igenom klingan och sticker in en tunn silvernål. Det är ett precisionsarbete. Du kan titta hur länge som helst och ändå inte upptäcka var nålen sitter.

En av hans hemligheter ligger i en speciell tapering, som gör att han kan använda omkring 70 % av bambun som han förresten köper direkt från Kina. När jag frågade vad som ligger bakom hans hemlighet föll glasögonen ner på nässpetsen och han tittade på mig med ett leende.

— Skulle du avslöja din fars största hemlighet?

Jag kände mig något enfaldig.

Vi gick ut och provkastade några spön. Det var sådan kraft i klingan att jag knappast behövde anstränga mig för att få ut hela linan. Spöna var ändå inte styva.

Weir & Son tillverkar enbart lackade spön. Mr Weir menar att ett impregnerat spö förlorar i skönhet. Spöna är konventionellt sexkantiga.

En finess visar han på handtaget. Där sitter framtill en liten silverring som är avsedd som krokållare.

Det finns fiskare i hela världen med egna och olika idéer om hur ett spö skall se ut. Alla är välkomna att framföra sina önskemål, men naturligtvis tar Mr Weir också betalt för allt som är extra.

Efter provkastningen presenterade han mig för sin fru Joan som sköter om korrespondens och annat pappersarbete för att John skall kunna arbeta ostört. Weir berättade för mig att de har en anställd som lindar och lackar spöna.

Weirs bjöd mig stanna på middag. Han berättade om sin kärlek till vackra fiskeredskap. Han sörjde över att hantverkare i dagens läge alltmer försvinner på alla områden. Världen kommer en vacker dag att bli en enda datamaskin.

Weir & Son tillverkar omkring 100 spön per år. Av prestigespöt *The Citation Rod*, byggs inte mer än 10 spön per år, oavsett efterfrågan. Att få ett spö från Weir kan ta omkring 4-6 månader.

Mr Weir sade att de inte har några planer på att höja produktiviteten. Han vill inte känna sig stressad och därför tar han bara emot så många beställningar som han klarar av. Han har pengar till sitt levebröd från en antikaffär och han vill bygga spön när han känner för det. Han är en av de få bambuspöbyggare i USA som inte blev tvungna att sälja bort både maskiner och bambulager under bambuspöts krisperiod på 50-60-talen.

